Fångad i fattigdom?

SAMMANFATTNING PÅ LÄTTLÄST SVENSKA
OM RAPPORTEN OM EKONOMIN FÖR
PERSONER MED INTELLEKTUELL FUNKTIONSNEDSÄTTNING

UPPDATERAD ÅR 2025

FUB

INNEHÅLL

Den här rapporten har sex delar:

1.	Förord och inledning	3
2.	Undersökning av inkomster	11
3.	Undersökningar av kostnader	23
4.	Förklaring av ord	30
5.	Utredningar om ekonomi	33
6.	Slutsatser	37

1. FÖRORD OCH INLEDNING

Februari 2025

FN (Förenta Nationerna) granskade förra året
om Sverige följer funktionsrättskonventionen.

Konventionen säger att
personer med funktionsnedsättning
ska ha ett bra liv.
Det betyder bland annat att man ska ha
tillräckligt med pengar.

Men FN säger att det finns en risk
att personer med funktionsnedsättning
är fattiga i Sverige.
Istället för att göra det bättre
så gör regeringen att ekonomin blir sämre
för personer med funktionsnedsättning.

Regeringen har föreslagit att
man ska få betala mer
för mediciner.

Och i slutet på förra året
höjde regeringen funkisskatten igen.
Funkisskatten innebär att
personer med sjuk- eller aktivitetsersättning,
betalar mer skatt
än den som jobbar.

IÅrets uppdatering av Fångad i fattigdom
visar att en person med IF
kan ha 1 700 kronor för lite
i slutet av varje månad.

Ersättningarna följer inte lönerna
vilket gör att personer
som inte kan arbeta
blir fattigare
än de som har ett arbete.
Regeringen vill att alla ska arbeta
men behöver göra mer
för att personer med IF ska få ett arbete.

FUB vill att regeringen
ska undersöka hur hela systemet fungerar.
Det handlar om systemet
av ersättningar, skatter
och andra kostnader.
Målet ska vara att
inga personer med funktionsnedsättning
ska vara fattiga.

FUB vill att:

- sjukersättningen

och aktivitetsersättningen
ska bli högre varje år.

- skatten på sjukersättning

och aktivitetsersättning
ska vara samma
som skatten på lön.

Anders Lago
Förbundsordförande, Riksförbundet FUB

Inledning

Personer med intellektuell funktionsnedsättning
som får ersättning från LSS
har inte tillräckligt med pengar.
Det saknas ofta flera tusen kronor varje månad
för att betala räkningarna.
Anhöriga hjälper ofta till att betala.
Därför är det många som inte vet
att pengarna inte räcker.

Anhöriga sparar ofta pengar
och ger dem
till personen med funktionsnedsättning
så att hen kan leva ett gott liv.
Men då blir bidraget för bostaden mindre.
Därför måste personen använda
sina sparade pengar varje månad
för att kunna betala hyran.

LSS-lagen säger att alla
ska kunna leva ett gott liv.
Men detta är inte ett gott liv.

Varför är det så här?

Personer med intellektuell funktionsnedsättning
som bor i en LSS-bostad
har en mycket liten inkomst.
De kan inte påverka sin ekonomi
så att ekonomin blir bättre.
De kan till exempel
inte välja var de vill bo
eller välja en bostad
där hyran kostar mindre pengar.

Kommunerna bestämmer hur mycket
olika service ska kosta.
Kostnaderna är därför olika
i olika kommuner i Sverige.

Vi har bestämt om en princip för merkostnader.
Principen säger
att den som har en funktionsnedsättning
ska inte behöva betala några extra kostnader
för det som funktionsnedsättningen gör
att personen behöver.
Men den principen fungerar inte.

Många har för lite kunskap om
hur funktionsnedsättningen och ekonomin
gör det svårt för många av FUB:s medlemmar
att vara med i samhället som alla andra.

Därför har FUB gjort den här rapporten.

Bakgrund

FUB:s förbundsstämma bestämde år 2012
att förbundsstyrelsen skulle utreda
hur ekonomin ser ut för personer
med intellektuell funktionsnedsättning.
Att utreda är att undersöka.

De skulle också undersöka frågan om
medborgarlön istället för bidrag.
Utredningen skulle vara klar år 2014.

Det var ett stort arbete att göra utredningen.
En särskild arbetsgrupp arbetade med den.

Medlemmar i arbetsgruppen var:

- Roger Lindblom, FUB Mölndal
- Harald Strand, ordförande Stockholms län
- Anne Leffler, förbundsstyrelsen
- Kia Mundebo, förbundskansliet
- Elisabeth Langran, förbundskansliet

Ingen har undersökt tidigare
hur dålig ekonomin är
för personer med intellektuell funktionsnedsättning.
Det är därför mycket viktigt
att många fler får den kunskapen.
Då kan reglerna ändras
så att ekonomin kan bli bättre.

FUB sa till Socialstyrelsen redan år 2003
att ekonomin för FUB:s medlemmar är dålig.
Det fanns många nya förslag
men det blev inga förändringar.
Ekonomin är sedan dess ännu sämre
för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Rapporten är mest om personer som bor i gruppbostad.

I Sverige finns omkring 50 tusen personer
med intellektuell funktionsnedsättning.
Många av dem och deras anhöriga
är medlemmar i FUB.

Funktionsnedsättningarna kan vara mycket olika.
En del personer bor i egen lägenhet
och har ett arbete.
De får bara lite stöd från kommunen
eller från anhöriga.

En del personer har flera funktionsnedsättningar
och måste få mycket stöd från kommunen
både under dagen och under natten.

Men alla dessa personer har för lite pengar.
De som arbetar har en mycket låg lön.

Pengarna räcker inte.
Personer som inte kan arbeta får bidrag.
Bidraget är för litet.

Personer med intellektuell funktionsnedsättning
är en liten grupp i Sverige.
De har svårt att säga vad de tycker.
De kan ofta inte vara med
och svara på frågor i enkäter och undersökningar.
Samhället har därför mycket liten kunskap
om den gruppen.

Hur FUB:s medlemmar bor

LSS-lagen säger att
personer med intellektuell funktionsnedsättning
får söka stöd.
Lagen kom år 1994
för att personer med funktionsnedsättning
ska kunna leva liv som andra.
De som behöver
ska få bo i en bostad med särskild service.
De ska också få vara med i aktiviteter
om de inte kan ha ett vanligt arbete
eller kan studera.

Fler än 30 tusen personer bodde år 2023
i bostad med särskild service för vuxna.
Vi vet inte hur många av dem
som har en intellektuell funktionsnedsättning.
Det finns personer som bor kvar hemma
med sina föräldrar.
En del personer bor i egen lägenhet
med personlig assistans
eller med olika stöd.
De stöden kallas boendestöd.

Vi vet inte hur många av FUB:s medlemmar
som bor i egen lägenhet.
Men vi tror att de flesta av våra medlemmar
som har en intellektuell funktionsnedsättning
bor i en bostad med särskild service.
De flesta är med i daglig verksamhet
och får stöd från en kontaktperson.

De flesta av FUB:s vuxna medlemmar
som har en intellektuell funktionsnedsättning
får alltså bidrag för att kunna leva sina liv
och de bor inte i egen lägenhet.

Därför handlar den här rapporten
mest om de som bor i gruppbostad.

2. UNDERSÖKNING AV INKOMSTER

Inkomster

Inkomst är de pengar som en person
får varje månad.
Det kan vara lön, bidrag och ersättningar.

Arv och gåva

Människor i Sverige behöver inte betala skatt
på arv eller gåvor.

Men ett arv eller en gåva
kan påverka hur mycket personen får
i statligt bostadstillägg.
Arv och gåva är då en förmögenhet,
alltså pengar som personen har.

Försäkringar

Det finns olika sätt att spara pengar.
Pengar kan sparas på ett konto i en bank
eller i olika försäkringar.
En försäkring kallas kapitalförsäkring.

Alla pengar som en person har sparade
på ett konto eller en kapitalförsäkring
är del av personens förmögenhet.

De är förmögenhet på samma sätt
som ett arv eller en gåva.

Pengar från en pensionsförsäkring är en
inkomst. Den påverkar hur mycket pengar
personen kan få i bidrag.

Aktivitetsersättning

En person som är mellan 19 år och 29 år
kan få pengar från staten
som kallas aktivitetsersättning.
Den som får ersättningen
måste betala skatt på pengarna.

Personer som inte kan arbeta
har rätt att få aktivitetsersättning.
En person som går lång tid i skolan
kan också få ersättningen.

Hur gammal personen är
påverkar hur mycket pengar ersättningen är.

*Så här mycket pengar får en person varje månad
år 2025:*

- En person som är yngre än 21 år får 12 152 kronor.
- En person som är 29 år får 13 377 kronor.

Hur mycket en person kan arbeta
påverkar också hur mycket pengar hen får.

Försäkringskassan ansvarar
för aktivitetsersättningen.

Sjukersättning

En person som är 30 år gammal eller äldre
och som inte kan arbeta,
har rätt att få sjukersättning.

Hur mycket personen kan arbeta
påverkar hur mycket pengar hen får.
Sjukersättningen för en person
som inte kan arbeta alls
är 13 622 kronor per månad under år 2025.

Från och med 2017 kan en person
som inte kan arbeta alls,
söka sjukersättning redan när hen är 19 år.

Försäkringskassan ansvarar
för sjukersättningen.

Garantipension

En person som fyller 66 år
kan få garantipension.
Det är en pension
för personer som inte har arbetat.

Så här mycket är garantipensionen
varje månad år 2025:

- En person som inte är gift får 11 907 kronor.
- En person som är gift får 10 780 kronor.

En person som får pension
måste betala skatt på pengarna.
Så här mycket kan skatten vara år 2025
för personer som har aktivitetsersättning,
sjukersättning eller garantipension.

Exempel 1
Personen är 20 år gammal.
Aktivitetsersättningen är 12 152 kronor varje månad.
Skatten är 1 568 kronor varje månad.
Personen har varje månad kvar 10 584 kronor.

Exempel 2
Personen är 31 år gammal.
Sjukersättningen är 13 622 kronor varje månad.
Skatten är 1 861 kronor varje månad.
Personen har varje månad kvar 11 761 kronor.

Exempel 3
Personen är 66 år gammal.
Garantipensionen är 11 907 kronor varje månad.
Skatten är 1 348 kronor varje månad.
Personen har varje månad kvar 10 559 kronor.

Statligt bostadstillägg

En person som får sjukersättning
eller aktivitetsersättning
kan få ett bidrag för bostaden.
Det kallas bostadstillägg.

Personens inkomst,
och hur mycket bostaden kostar
är några saker som påverkar
hur mycket pengar bostadstillägget är.

Bostadstillägget kan vara
max 6 550 kronor varje månad
för personer som är yngre än 66 år.

Personer som är äldre än 66 år
kan få ett högre bostadstillägg.
Deras bostadstillägg är
max 7 290 kronor varje månad.

Några exempel på det som påverkar
hur mycket bostadstillägg är:

- Personens inkomst
- Personen äger ett hus som hen inte bor i
- Personen har mer än 100 000 kronor
  på banken

Kommunalt bostadsbidrag
för personer med funktionsnedsättning

Bostadstillägget från staten kom år 1995.
Tidigare fanns ett bidrag för bostaden
från kommunen.

Vi vet inte hur många kommuner idag
som har bostadsbidrag för personer
med funktionsnedsättning.
Det är något som måste undersökas.

Omvårdnadsbidrag

Omvårdnadsbidraget hette tidigare vårdnadsbidrag.
Föräldrar som har barn med funktionsnedsättning
kan söka omvårdnadsbidrag.

Bidraget kan vara
från 3 063 kronor till 12 250 kronor varje månad.
Hur mycket stöd barnet behöver
påverkar hur stort bidraget är.

Merkostnadsersättning för barn

Föräldrar som har barn med funktionsnedsättning
som har extra kostnader
kan söka merkostnadsersättning för barn.

Bidraget kan vara
från 1 470 kronor till 3 430 kronor varje månad,
beroende på hur stora kostnader föräldern har.

Merkostnadsersättning för vuxna

Merkostnadsersättningen hette tidigare handikappersättning.
Det är en ersättning till vuxna personer som har extra kostnader för sin funktionsnedsättning.

För att få merkostnadsersättning måste de extra kostnaderna vara minst 14 700 kronor under ett helt år.

Några exempel på hur mycket pengar en person kan få i merkostnadsersättning år 2024:

- Personen får 1 470 kronor varje månad om de extra kostnaderna är 14 700kronor.
- Personen får 2 450 kronor varje månad om de extra kostnaderna är 26 460 kronor.
- Personen får 3 430 kronor varje månad om de extra kostnaderna är 38 200 kronor.

Personen behöver inte betala skatt på merkostnadsersättningen.

Förlängt barnbidrag

Alla föräldrar till barn i Sverige har rätt att få barnbidrag för barn som är 0 år till 16 år gamla.

Om barnet går i grundskola, anpassad grundskola,
anpassad gymnasieskola eller specialskola
efter att barnet är 16 år gammal
kan barnet få förlängt barnbidrag.
De kan alltså få barnbidrag
även när de är äldre än 16 år.

Särskild ersättning för kostnader vid aktiviteter

Personer som har aktivitetsersättning
kan få ersättning för kostnader
för aktiviteter som personen är med i.
Aktiviteterna måste vara särskilt bra
för personens hälsa och liv.

En person som fyllt 30 år
kan inte få denna ersättning.
Det kan då bli mycket svårt att ha råd
att vara med i olika aktiviteter.

Habiliteringsersättning

En person som är med i daglig verksamhet
kan få pengar från kommunen.
De pengarna kallas habiliteringsersättning.

Hur många timmar varje dag
en person är på daglig verksamhet
påverkar hur mycket pengar hen får i ersättning.
Ersättningen är ofta
mellan 25 och 157 kronor varje dag.

Kommunerna måste inte betala habiliteringsersättning.
Men nästan alla kommuner gör det.

Kommunerna kan söka om pengar
från Socialstyrelsen
för att ge personer mer i habiliteringsersättning.

Ekonomiskt stöd till arbete

Det finns olika stöd för arbete.
Men alla stöden är till arbetsgivaren,
alltså den som anställer
en person med funktionsnedsättning.
Personen som är anställd
får inte någon del av pengarna i stödet.

De olika stöden till arbetsgivare heter:

- Lönebidrag
- Utvecklingsanställning
- Trygghetsanställning
- Skyddat arbete
- Personligt biträde

Studiemedel för en person som har funktionsnedsättning

Studiemedel är bidrag och lån för den som studerar.

En person som studerar kan inte ha aktivitetsersättning eller sjukersättning.
Hen måste därför söka om studiemedel från Centrala Studiestödsnämnden, CSN.

För en person som har svårt att få ett arbete är det svårt att betala tillbaka lånet när hen har slutat studera.

En person som går särskild utbildning för vuxna, alltså komvux som anpassad utbildning kan inte få studiemedel.
Det är viktigt att Försäkringskassan vet detta.
Personer som går på komvux som särskild utbildning måste ha rätt till aktivitetsersättning eller sjukersättning.

Ekonomiskt försörjningsstöd

Regeringen bestämmer varje år
hur kommunerna ska räkna ut försörjningsstödet.
Stödet ska räcka till
allt som är viktigt för att leva.
Försörjningsstödet ska vara ett stöd
under en kort tid.

År 2025 är stödet 5 180 kronor varje månad
för en person som bor ensam.

Några exempel vad pengarna ska användas till är:

- Mat
- Kläder och skor
- Fritid
- Hygien
- Tidning
- Telefon

Men 5 180 kronor varje månad räcker inte
för många med funktionsnedsättning
som har stora kostnader och liten inkomst.

Konsumentverket har räknat ut
att det behövs minst 8 210 kronor varje månad.
Men Konsumentverket räknar inte
de extra kostnader för hjälpmedel och medicin
som personer med funktionsnedsättning kan ha.
Därför behöver stödet vara ännu högre.

Exempel på budget

En budget är en lista med alla inkomster
och alla kostnader
som en person har under en viss tid.

FUB har gjort en budget
för en person som är 27 år gammal
och bor i en gruppbostad
i en mellanstor stad år 2025.

Budgeten visar
att pengarna varje månad räcker inte.
Det saknas mer än 1 700 kronor varje månad.

3. UNDERSÖKNING AV KOSTNADER

En person som är vuxen
och som har intellektuell funktionsnedsättning
har många olika kostnader.

De olika kostnaderna kan vara:

- Avgifter till staten
- Avgifter till kommunen

Avgifter till staten

En statlig avgift är lika stor i hela Sverige.
För statliga avgifter
kan det finnas högkostnadsskydd.
Det är vad något max får kosta för personen
under ett år.

Läkemedel

Läkemedel är ett annat ord för medicin.
Läkemedel har ett högkostnadsskydd.
Det betyder att en person inte behöver betala
mer än 2 900 kronor under ett år
för sina mediciner.

Personer med funktionsnedsättningar
behöver ofta mer mediciner
än andra människor i Sverige.

Sjukvård och tandvård

Hälsovård och sjukvård har också
ett högkostnadsskydd.
Det är 1 450 kronor varje år.

För personer som har LSS-insatser
är högkostnadsskyddet också för tandvård.

Avgifter till kommunen

Socialtjänstlagen säger
att kommuner får ta avgifter för hemtjänst
och daglig verksamhet.

Kommuner får också ta en avgift
för en del sjukvård.
Det säger lagen om hälsovård och sjukvård,
HSL.

LSS-lagen säger
att kommunen får inte ta avgifter för stöd
som är en del av bostad med särskild service.

Avgiften som en person måste betala
får inte vara större än
vad det kostar för kommunen
att ge stödet eller servicen.
Kostnaden är olika i olika kommuner.
Därför kan avgifterna vara olika
i olika kommuner.

Resor till och från daglig verksamhet

Varje kommun bestämmer
om resor till och från daglig verksamhet
ska vara gratis
eller om de ska kosta pengar
för den som reser.
Därför är det olika i olika kommuner.

I en del kommuner
kan resorna kosta mycket pengar.

Resor med färdtjänst

Lagen om färdtjänst säger
att varje kommun får bestämma
om avgiften för färdtjänst.

Därför kan det kosta olika mycket
i olika kommuner.

Kommunens sjukvård och hemsjukvård

Lagen för hälsovård och sjukvård, HSL,
säger att kommunen har ansvar
för sjukvård för personer som bor i LSS-bostad.

En sjuksköterska är ansvarig för
att personalen på en LSS-bostad vet
när de måste kontakta läkare
eller kontakta andra från sjukvården.

Sjuksköterskan som är ansvarig kallas MAS.
Det betyder medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Många personer med flera funktionsnedsättningar
behöver ofta sjukvård
och ibland sjukvård under lång tid.
Det kan vara svårt för de personerna
att åka till vårdcentralen.
De behöver alltså få hemsjukvård
och kommunen har en avgift för den sjukvården.

Hemsjukvård är inte med i högkostnadsskyddet.
Därför kan kostnaderna bli större
än 1 450 kronor varje år
för en person som behöver hemsjukvård.
Det är inte rätt.

Men det finns en annat högkostnadsskydd
för personer med funktionsnedsättning.
Det är 2 642 kronor varje månad under år 2024.

En kommun får inte ta avgifter för vård och service
från en person som har mindre inkomst
än 5 180 kronor varje månad.

Skillnad mellan egenvård, hälsovård och sjukvård

Personer som bor i LSS-bostäder
med särskild service
ska inte betala avgift till kommunen
för det som kallas omvårdnad eller egenvård.
Det är en del av LSS-bostaden.

Omvårdnad eller egenvård är sådana saker
som personen kan göra själv
med hjälp av personalen
eller som personal får göra
som inte är utbildade i sjukvård.

Men det finns ingen information om
hur vanligt det är
att personer som bor i LSS-bostad
betalar en avgift till kommunen
för hemsjukvård.

Hyra för bostad

Fler än 30 tusen personer bodde år 2023
i en bostad med särskild service för vuxna.
Personerna betalar hyra till kommunen.
De betalar inte en avgift.

Hyrorna för LSS-bostäder är olika stora.
Hur mycket hyran är beror på
var i Sverige bostaden är,
hur stor bostaden är
och vilka gemensamma rum som finns
för alla som bor i samma hus.

Hyrorna är högre i stora städer.
Hyrorna är mindre i små städer.

Den som bor i en bostad som har hyra
kan klaga hos organisationen Hyresnämnden
om hyran är för hög.
Men det är svårt att klaga
för en person med intellektuell
funktionsnedsättning.

Sveriges kommuner och regioner, SKR
skrev i sin rapport år 2013
att nästan 1 av 5 personer
som bor i LSS-bostad eller SoL-bostad
måste få stöd för att kunna betala hyran.
De måste söka om försörjningsstöd.

Arvode för God man

Flera medlemmar i FUB kan inte själva
ta hand om sin ekonomi,
alltså ta hand om sina pengar.
De behöver hjälp av en god man.

Ibland måste en god man få betalt
för att vara god man.
Hen måste få ett arvode.

Kommunen kan betala arvodet till god man
om personen som har god man
har för lite pengar.
Personens pengar på banken
och inkomst varje månad
bestämmer om det är hen eller kommunen
som betalar arvodet.

Andra kostnader

Maten kan kosta olika mycket
i olika kommuner.

I en del kommuner
ska alla ta med egen mat
till den dagliga verksamheten.
I andra kommuner
har den dagliga verksamheten mat
som kommunen tar en avgift för.

Hur mycket maten kostar
beror också på var maten är lagad.
Det är mycket billigare med mat
som är lagad hemma
än att köpa mat som redan är lagad.

4. FÖRKLARING AV ORD

Merkostnader

Principen om merkostnader betyder
att ingen person
ska behöva betala några extra kostnader
på grund av sin funktionsnedsättning.
De som behöver mycket stöd
ska kunna ha samma standard i livet
som en person utan funktionsnedsättning.
Så säger LSS-lagen.
Principen är mycket viktig för FUB:s medlemmar.

Förbehållsbelopp

Ett förbehållsbelopp är så mycket pengar
som en person har rätt att ha kvar
innan hen måste betala avgifter till kommunen
för stöd och service.
Om personen inte har så mycket pengar kvar
ska kommunen minska avgiften.
Om en person inte har så mycket pengar
som är förbehållsbeloppet
måste personen söka om att få försörjningsstöd.

Förbehållsbelopp i LSS

I LSS-lagens paragraf 19 står det
att en person ska ha kvar pengar
som räcker till hens behov
efter att hen har betalat för sin bostad,
för aktiviteter på fritiden
och för kultur.

Lagen säger inte hur mycket pengar det är.
Men pengar måste finnas
till mat, kläder, vård, fritid
och semester till exempel.
Lagen säger att alla ska ha
bra villkor för sina liv.

Förbehållsbelopp i socialtjänstlagen, SoL

Lagen SoL säger
hur kommunen ska räkna ut förbehållsbeloppet
för kommunens olika tjänster.
Tjänsterna kan vara hemtjänst, dagverksamhet
och hälsovård till exempel.

År 2025 är beloppet 7 246 kronor varje månad.

SoL säger
att kommunen måste höja förbehållsbeloppet
om personen har kostnader för en god man
eller måste betala mycket för resor till exempel.

Alla kommunens sociala tjänster
får inte kosta
mer än 2 642 kronor per månad under år 2025.
Det kallas högkostnadsskydd.

Funktionsrättskonventionen

Förenta Nationerna, FN,
är en organisation
där nästan alla världens länder är medlemmar.

För några år sedan
kom FN överens om hur länderna ska se till
att människor med funktionsnedsättning
behandlas lika bra som alla andra.
Vi kallar överenskommelsen för
Funktionsrättskonventionen.

Funktionsrättskonventionens artikel 28 säger
att personer med funktionsnedsättning
har rätt till ett bra liv.
Det betyder tillräckligt med mat,
kläder och en bra bostad.

2024 granskade FN
hur Sverige följer konventionen.
FN tyckte att Sverige ska göra mer,
för att personer med funktionsnedsättning
inte ska leva i fattigdom.

5. UTREDNINGAR OM EKONOMI

Den svenska staten har gjort flera utredningar
under de senaste åren.
Här berättar vi om några av utredningarna.

Brist på brådska

Utredningen Brist på brådska undersökte
hur stor inkomst
personer med funktionsnedsättning har,
alltså hur mycket pengar de har varje månad.

Utredningen sa
att höga hyror för LSS-bostäder och låg inkomst
gör att många personer med funktionsnedsättning
är fattiga.
Inkomsten måste bli större
och kostnaden för LSS-bostäder måste bli mindre.

Personer med funktionsnedsättning
måste kunna vara med i samhället
och leva jämlika liv som alla andra.
Det är viktiga mål för Sveriges handikappolitik.

Därför måste personer med funktionsnedsättning
få bättre ekonomi.

Att leva som andra

Utredningen Att leva som andra
undersökte år 2008
om personer som får LSS-stöd
kan leva liv som alla andra i vårt samhälle.

Utredningen visade att det kan personerna inte.
Ekonomin är ett stort problem till exempel.
Därför hade utredningen flera förslag
hur det kan bli bättre.
Men regeringen sa nej till förslagen.

Statens folkhälsoinstitut

Rapporten från Statens folkhälsoinstitut säger
att de som har för lite pengar
har svårare att leva goda liv.
Studier i Sverige visar också
att personer med intellektuell funktionsnedsättning
ofta har fler sjukdomar än andra.

De som har dåligt med pengar
kan inte påverka sina liv.
Deras hälsa är också sämre.

Psykisk ohälsa är 2 till 3 gånger vanligare
hos personer med intellektuell funktionsnedsättning
än hos alla som bor i Sverige.
Den gruppen har sämre arbete, mindre inkomst
och mindre kontakt med andra människor.

Jämställdhet

Personer med intellektuella funktionsnedsättningar
är inte jämställda med andra människor i Sverige.
Det är också stora skillnader
mellan kvinnor och män
som har intellektuell funktionsnedsättning.
Några exempel är
att fler män än kvinnor arbetar
och att fler kvinnor än män är fattiga.

Boende på (o)lika villkor

Utredningen Boende på (o)lika villkor
undersökte år 2021
vad det kostar att bo i en LSS-bostad.

Utredningen visar
att det ser väldigt olika ut
i olika kommuner.

Utredningen föreslår
att en del av hyran ska ingå
i merkostnadsersättningen
som man kan söka om hos Försäkringskassan.

Sjukersättningen har inte höjts tillräckligt

Myndigheten Inspektionen för socialförsäkringen
undersökte år 2022
hur sjukersättningen har förändrats
de senaste 30 åren.

Utredningen visar
att sjukersättningen inte har höjts
på samma sätt
som lönerna har höjts.

När sjukersättningen inte höjs
på samma sätt som lönerna
blir personer som har sjukersättning
mer fattiga än de
som har lön från arbete.

6. SLUTSATSER

Det här tycker vi
när vi har undersökt
alla inkomster och kostnader:

- Medlemmar i FUB som behöver pengar
  från staten och kommunen
  kommer alltid att vara fattiga.

- Personer som bor i LSS-bostad
  kan inte flytta till en annan bostad
  för att få billigare hyra
  eller få ett arbete med högre lön
  för att få bättre ekonomi.

- Hyrorna har blivit högre.
  Men det statliga bostadstillägget
  har inte blivit högre.
  Därför blir ekonomin sämre och sämre
  för personer som bor i LSS-bostad.

- Det är bara för tandvård
  som det finns en samordning
  mellan statens högkostnadsskydd.

- Hyrorna är mycket olika
  i olika delar av landet.
  Hyrorna kan också vara olika
  i olika delar av en kommun.

Alla människor behöver stöd från samhället
någon gång i livet.
Medlemmar i FUB behöver stöd hela livet.
Personer med intellektuell funktionsnedsättning
har svårare än andra
att öka sina inkomster
och att minska sina kostnader.

Detta har FUB många gånger talat om
för regeringen och för Socialstyrelsen.
Men ingen har gjort något
för att ekonomin ska bli bättre.

Nu måste det bli en ändring
så att FUB:s medlemmar
kan vara med i samhället som alla andra.

Man kan inte leva gott

om man är fattig!

FUB